

A GYORSULÓ IDŐ SODRÁBAN – A KLÍMAVÁLTOZÁS KIHÍVÁSA

Rendkívüli időket élünk. Az én életem során, azaz születésem óta, az emberiség létszáma – megháromszorozódott. Amikor születtem, még senki sem hallott sem széndioxid-kibocsátásról, sem biodiverzitás krízisről vagy az éghajlat változásáról.

A gyorsuló idő fogalmát a technológia és a gazdaság szédítő iramú növekedése szülte, egy fényes jövő ígézetében. Időközben eszmélni kezdtünk, a klímaváltozás baljóslatú híre egy-két évtizede hivatlanul kezdett beszivárogni a köztudatba. Kezdetben a külföldi híradásokon nevelkedett „vájtfülűek” képzelgéseként legyintettünk rá. Úgy tűnt, mintha az erdők világa mindentől távol, saját törvényei szerint létezne. Ahogy teltek az évek, egyre súlyosabb csapások sora figyelmeztetett arra, hogy hosszú távra berendezett, szabályozott és biztonságos világunkban sem rejtőzhetünk el előle.

Saját szakmai alapelveinket elődeink a tartamosság szilárd alapkövére építhették. A „meissenai földeken”¹ született gondolatot az eltelt három évszázad alatt sokféle kihívás érte, de napjaink klímaváltozása valamennyi közül a legnagyobb és legsúlyosabb. Mindaz, amire méltán lehetünk büszkéek, amit sziklaszilárdnak hittünk, biztonságában megrendülni készül. Az állandónak gondolt termőhely, de fafajaink viselkedése, tűrőképessége is hirtelen változásba kezdett az egész életközösséggel együtt. Mintha lázadás indult volna a mindent szabályozó és kihasználó ember ellen.

Kihívás, szó szerint: a természet hívta ki szakmánkat egy soha nem tapasztalt feladat megoldására. Keressük benne a pozitívot, sopánkodás helyett. Először is, emlékeztet az időnként elfelejtett alázatra. Hogy nincsenek ingyen lakomák. Rákényszerít, hogy jobban megismerjük az erdei életközösséget, fafajaink képességeit és tűrőhatárait. A gyorsuló éghajlat változás maga után vonja a talaj és a hidrológiai viszonyok változását, de fafajaink fatermési táblákban rögzített növekedési ütemének változását is! Erdei károsítóink virulenciája erősödik, az eddig ismertek mellett pedig egyre újabbak jelennek meg. Sok berögződött elképzelésünket, szabályunkat felül kell vizsgáljuk, újakat kell megfogalmaznunk. Ez volt a most záruló Agrárklíma.2 projekt kitűzött feladata, melynek beszámolóját tartja kezében az olvasó. A kiadvány azonban nem tételes jelentéseket tartalmaz az elért eredményekről. A kutató-fejlesztő munka részletes eredményei helyett egy válogatást mutatunk be az érdeklődő szakember számára. Ebből kiderül, hogy a legtöbb tématerületen komoly előrehaladás van, de a jövőre vonatkozó előrejelzések továbbra is bizonytalanok maradnak.

Biztos és végleges eredményekre nem várhatunk, a bizonytalansággal együtt kell élnünk. Mert az idő sürget és nincsenek kitaposott utak. A jövőről pedig csak sejtéseink lehetnek. A száguldó klímaváltozás megfékezése pedig valamennyiünk felelőssége, közvetlen

---

¹ Idézet Carlowitz 1713-ban, a tartamosságról írt művéből (Mátyás Cs., Magyar Tudomány, 1994)

munkaterületünkön ugyanúgy, mint társadalmi, politikai szinten is. Ezzel a kihívással csak közös erőfeszítéssel, szakmai összefogással birkózhatunk meg. Meggyőződésem, hogy mindez vissza fogja állítani a szaktudás, a helyi tapasztalat és a felelősségteljes döntés szabadságát és tekintélyét.

Mátyás Csaba
az Agrárklíma.2 projekt szakmai vezetője